

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНОГО І  
ТИПОЛОГІЧНОГО МОВОЗНАВСТВА**  
[CURRENT ISSUES IN COMPARATIVE AND HISTORICAL  
LINGUISTICS AND LINGUISTIC TYPOLOGY]

**УДК 811.134.2**

*Стаття надійшла до редакції [Article received] – 09.07.2020 р.*

*Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 11.07.2020 р.*

*Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.73 %*

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2020.38.02>

**МОВА ІСПАНІЇ: ВІД ДОЛІТЕРАТУРНОГО ПЕРІОДУ ДО  
НАЦІОНАЛЬНОГО**

*Ніна Миколаївна Корбозерова (Київ, Україна)*

*ninakor@ukr.net*

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14, 01601

*У статті розглянуто основні процеси розвитку речення в іспанській мові, починаючи від долітературного періоду та закінчуючи періодом уніфікації та становлення національної літературної мови. Проаналізовано об'єм речення та запропоновано три основні структурні моделі: пролатинська модель, модель паратактичного полінома та модель гіпотактичного полінома, які умовно відповідають різним історичним етапам розвитку суспільства Іспанії та які відчували різні екстралінгвістичні впливи – соціокультурні – та лінгвокультурні – та внутрішньомовні, а саме, індивідуально-авторські.*

**Ключові слова:** Синтаксис, іспанська мова, еволюція, об'єм речення.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

## LANGUAGE OF SPAIN: FROM PRE-LITERARY PERIOD TO NATIONAL PERIOD

*Nina Mykolayivna Korbozerova (Kyiv, Ukraine)*

*ninakor@ukr.net*

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department  
Taras Shevchenko National University of Kyiv  
(Ministry of Education and Science of Ukraine)  
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

*A complex sentence has its own special formal, semantic, communicative, pragmatic and situational status. As a structural-semantic system unity, it is built on subordination of its predicative components and is based on formal-grammatical unity, semantic independence, communicative-pragmatic orientation and reference-pragmatic correlation. The changes of this syntactic unit are subject to general laws of the evolution of the Spanish language. One of the important factors in the theory of the evolution of the Spanish complex sentence is the transformation of its volume.*

*Changes in the volume of a complex sentence occur in accordance with the general line of changes in the composition of the sentence. The main line of movement is characterized from a simple form through a vague structure to a gradual complication and to clear structure. Sentence as one of the most important informative elements in the process of communication reacted quickly to historical changes in society and to changes in language. In general, a sentence in Spanish undergoes a complex process of transformation from a rather elementary prolatine model with a limited number of word forms due to semantic complication and redundancy in the structure of a multicomponent complex sentence, or so-called polynomial, and to significant formal simplification. The study proved that the sentence structure in Spanish has three main periods in its development from prolatine model in the pre-literary period, through a paratactic polynomial in the donation period and to a hypotactic polynomial model in*

---

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

*the national period. As a result, the reduction of sentence contributed to the emergence of various semantic connections between the main and subordinate parts. At each period of the development of a complex sentence was created its own special communicative-pragmatic model and was characterized by general patterns and special features in their structure and functioning*

*The most common polynomials in Spanish were hypotactic, structured on the subordinate connection of sequence, parallelism, homogeneity, which expands its denotative and significant information.*

**Key words:** Syntax, Spanish, Evolution, Volume of the Sentence.

### Постановка питання.

У сучасній лінгвістиці увагу вчених привертає проблема структурування простих та багатокомпонентних речень, які здатні розрізнятися між собою за семантичними та формальними ознаками, що дозволяє їм виконувати у тексті різноманітні комунікативні завдання [1; 2; 3]. Конструювання таких різнопланових одиниць зумовлено як об'єктивними, в першу чергу, соціокультурними, історичними, лінгвокультурологічними, факторами, так і суто суб'єктивними, індивідуально-авторськими, інтенціями. Багатокомпонентні складні речення призначені для більш місткої, порівняно з простими реченнями, передачі інформації в конкретному контексті. Також вони можуть виконувати функцію панорамного відтворення оточуючого реального середовища. На різних етапах розвитку мови багатокомпонентні складні речення мали різноманітні форми та смислове навантаження – від безмежних до компактних, від малоінформативних до суперінформативних.

### Результати дослідження.

Складнопідрядне речення існує в мові як цілісна структурно-семантична єдність, яка сконструйована на базі субординації предикативних компонентів, і характеризується комунікативно-прагматичною спрямованістю та референційною співвіднесеністю з об'єктивною, реальною, ситуацією. Ситуативний статус складнопідрядного речення визначається як

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

комунікативно-прагматична призначеність його формально-змістового вираження та співвіднесення з позамовною дійсністю. Трансформація цієї синтаксичної одиниці відбувається у межах загальних закономірностей еволюції (під терміном “еволюція”, на відміну від терміна “революція”, або “стрибок”, розуміється поступовий розвиток будь-якої сутності при збереженні її якості у процесі кількісних змін [4; 5]), іспанської мови як у плані кореляції синтаксичного інваріанту та мовленнєвого варіанту, збереження динамічної рівноваги між елементами системи на кожному її рівні та між вищими рівнями системи, так і у плані реалізації функціональних протиставлень між елементами мовної системи на кожному її окремому рівні.

Одним із важливих факторів у теорії еволюції іспанського складнопідрядного речення є зміна його довжини та глибини та як наслідок – загального об'єму змісту всієї синтаксичної структури.

Збільшення або, навпаки, зменшення об'єму складнопідрядного речення відбувається на тлі загальної картини змін складу речення. Головна траєкторія руху характеризується від простої форми через нечітко виражену структуру до поступового ускладнення та до чітких структурних окреслень.

Складнопідрядне речення мінімального складу, або так зване елементарне складнопідрядне речення, як один з найбільш важливих інформативних елементів у процесі комунікації швидко реагувало на історичні зміни у житті суспільства та на зміни, що відбувалися у мові. Загально речення проходить складний процес розвитку від доволі елементарної пролатинської моделі з обмеженою кількістю у своєму складі слів форм через семантичне ускладнення та надлишковість у структурі так званого поліному і до значного формального спрощення. Як результат, зменшення розмірів складнопідрядного речення сприяло появі різноманітних диференційованих семантичних зв'язків між головною та підрядною частинами. Варто зауважити, що на кожному окремо взятому етапі розвитку складнопідрядного речення створювалася своя особлива комунікативно-прагматична модель.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology  
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

В історії розвитку об'єму структури складнопідрядного речення в іспанській мові виявлено декілька найбільш вагомих етапів, які характеризуються загальними закономірностями та особливими специфічними рисами у структурі та функціонуванні складнопідрядного речення.

В основі періодизації розвитку складнопідрядного речення знаходиться історично мінлива норма, яка встановлюється згідно вимогам Королівської Іспанської Академії і яка зафіксована в іспанських історичних та нормативних граматиках.

Періодизація історії розвитку об'єму синтаксичної структури складнопідрядного речення в іспанській мові є досить умовною, оскільки розбіжності у кількісному наповненні його лексичними елементами та елементарними реченнями відносяться до композиційно-стилістичної сфери. Зокрема, в іспаністиці неодноразово зазначалося, що розмір речення залежить від авторського стилю, від авторської манери викладу, від стилю твору та його тематики [6, с. 103]. Проте, розподіл на етапи у розвитку характерних особливостей об'єму синтаксичної структури складнопідрядного речення дозволяє простежити генеральну тенденцію в еволюції цієї синтаксичної одиниці.

За нашими спостереженнями, важливі зміни синтаксичного характеру чітко прослідковуються шляхом співставлення складнопідрядного речення протягом чотирьох періодів: долітературного (іберо-романський період, V–IX ст. ст.), донаціонального (який включає три підперіоди: долітературний, X – середина XII ст., літературний, друга половина XII – середина XIII ст. та середньоіспанський, друга половина XIII – XV ст. ст.), становлення національного (ранньоновоіспанський підперіод, XVI – початок XVII ст.) та національний, який складається із новоіспанського підперіода, який включає класичний, друга половина XVII – XVIII ст. і сучасний (новий, XIX ст. та новітній, XX – початок XXI ст.). За умов часового членування іспанського лінгвістичного континууму важливим, хоча і не вирішальним, є врахування не

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

**Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)**

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

тільки суто мовних, а й соціальних та лінгвокультурних змін, а саме, етапів історії розвитку держави, оскільки мова виникає і розбудовується у певному соціумі. При цьому відстежується специфічний зв'язок між внутрішньомовними та екстралінгвальними закономірностями, що у сукупності позначають розвиток мови. Провідна роль належить внутрішнім мовним закономірностям та законам мислення, проте соціальні фактори можуть вплинути на швидкість мовних процесів та на модифікацію їхньої спрямованості.

Рух у розвитку розмірів складнопідрядного речення від незначних форм через значні і знову до компактних є процесом вельми уповільненим, завжди поступальним та прогресивним, незалежно від того, що об'єм складнопідрядного речення на певному етапі може перегукуватися з об'ємом складнопідрядного речення більш раннього періоду. При цьому, необхідним є диференційний підхід до поняття “складнопідрядне речення”, під яким слід розуміти не лише кількісні, а й якісні характеристики його складу. Аналіз складнопідрядного речення допомагає простежити його вживання на різних етапах як елементарного або як компонента багаточленної ускладненої структури.

Складні речення у мовленнєвій дійсності частіше за все виступають як різноманітні комбінації елементарних речень. Для іспанської мови XIII-XVII ст. ст. такий вид комбінування являє собою синтаксичну норму і, як наслідок, обов'язкове функціонування.

Багатокомпонентні, або поліпредикативні, або складнопідрядні речення ускладненої структури, або так звані поліноми [7; 8; 9; 10], можуть ускладнюватися у двох напрямках: у структурному та у семантичному планах. Збільшення кількості інформації виникає внаслідок появи великої кількості мовленнєвих змістів та ускладнення семантики речення, яке супроводжується появою нових синтаксичних зв'язків і відношень між компонентами, а також за рахунок зростання предикативних вузлів. Ускладнення відбувається за

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology  
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

горизонтальною та вертикальною схемами. У першому випадку простежується механічне збільшення довжини, тобто так зване формальне подовження, а у другому – змістове збільшення його довжини, тобто так зване семантичне заглиблення. Перший та другий випадки спостерігаються у всі періоди розвитку іспанської мови, проте формальне подовження більш характерне для синтаксичної будови донаціональної мови, а семантичне заглиблення – для національного періоду.

В ускладнених складних реченнях між їхніми складниками виникають схожі семантико-синтаксичні відносини, які виражаються засобами, характерними складному реченню мінімального складу. Кількісна ознака є зовнішнім формальним показником поліному, до складу якого входить не менше трьох компонентів, а їхньою суттєвою характеристикою є тип синтаксичного зв'язку між предикативними компонентами, ступінь їхньої структурно-семантичної однорідності, здатність до семантичного членування цих компонентів та наявність єдиної структурної схеми.

На перший погляд, поліноми представлені множинністю конститутивних членів. Проте, їхнє комбінування підпорядковується своїм власним структурно-семантичним закономірностям, згідно яких вони чітко класифікуються. Так, протягом еволюції іспанської мови розрізняються складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові складні поліноми, а також поліноми мішаного, контамінованого та періодичного типу, які характеризуються неоднозначним ужитком в різні періоди розвитку іспанської мови.

*Функціонування пролатинської моделі іспанського речення.* Історичне дослідження складнопідрядного речення в іспанській мові зазвичай починається з латинської мови, зокрема, з пізньої латини, тобто з V ст., яка у наступні сторіччя саме з VI-IX ст. на тлі загальнороманських традицій переживає максимально виражені диференційні процеси у мовному ареалі Романії.

Складні дивергентні процеси у загальнороманській мові періоду VI ст. і

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS**  
**[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

далі обумовлені соціально-історичними причинами, найсуттєвішою з яких виявився розпад Римської імперії у V ст., що послугувало вирішальним моментом у формуванні нової етнічної структури всієї Західної Європи. Специфіку нових історичних та мовних умов на Іберійському півострові складали, починаючи з У ст., повне його підкорення германськими племенами (V-VII ст. ст.), а потім арабські завоювання (VIII-XV ст. ст.).

На Іберійському півострові з кінця V ст. починається історія іберійської латини, живої усної мови, яка безпосередньо передувала іспанській мові старого періоду. Складнопідрядне речення у період іберо-романської латини у своїй структурі повторювало загально латинську модель, доволі нескладну, але й не дуже гнучку. Наприклад, *Quomodo mortuus qui istic sepultus est, nec loqui nec sermonare potest, seic Rodhine apud M. Licenium Faustum mortus sit nec loqui nec sermonare possit*. З огляду на формальну організацію складнопідрядне речення іберо-романського періоду відрізняється певною схильністю до розміщення слів у реченні, яке регламентувало можливе приєднання підрядних речень. Засоби сполучникового зв'язку передавали конкретні синтаксичні відношення між головним та підрядним реченнями. Сполучник здебільшого не мав сигналізуючої позиції в підрядному реченні, чим нагадував певною мірою інтродуктивне слово. *Iste enim sacerdos Dei exceli, cum benediceret Abrahae, ob mysterium futuri holocausti panem et vinum in sacrificio obtulit (San Isidoro)*.

Наповнюваність простого речення лексичними елементами становила від двох до дванадцяти слів, елементарного складнопідрядного речення – від десяти до вісімнадцяти слів, а поліному – від двадцяти п'яти до п'ятидесяти. При цьому, склад елементарних речень у структурі поліному дорівнював трьом-п'яти.

*Синтаксична структура речення у донаціональний період розвитку іспанської мови.* У X-XI ст. ст. в Іспанії з'явилися перші писемні пам'ятки у вигляді “Еміліанських” та “Сіленських” глос, які засвідчили собою перехід від

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology  
 [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

**Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)**

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

іберо-романської латини до періоду стародавньої долітературної мови. Мова, якою написано глоси доволі суттєво відрізняється від свого латинського джерела. Так, у синтаксичному плані вже відбулися кардинальні зміни, що позначилося тим, що на зміну моделі складнопідрядного речення спрощеної структури та невеликого обсягу прийшли нові структурні типи складних речень у вигляді поліномів, перевантажених як сурядними, так і підрядними зв'язками, які отримали широке розповсюдження значно пізніше. Проте, наприклад, гіпотактичні поліноми долітературної іспанської мови нараховували у своєму складі вже до десяти підрядних речень.

На рівні складнопідрядного речення виражалися головню первинні синтаксичні зв'язки експлікативної, атрибутивної, часової, причинневої та умовної залежності. У цей період зустрічаються, хоча і вкрай рідко, паратактичні поліноми. Варто зауважити, що одне таке паратактичне речення можна знайти в середньому на десяти сторінках тексту.

Подальше поліпшення структури складнопідрядного речення спостерігається вже у період літературної мови.

Взагалі питання про визначення хронологічного початку іспанської, або кастильської, літературної мови, яка у подальшому перетворилася на національну мову Іспанії, належить до найбільш важливих та актуальним у сучасній лінгвістиці. Донаціональна іспанська мова являє собою еволюцію двох форм – стародавньоіспанську (X – середина XIII ст.) та середньовічну (друга половина XIII – XV ст. ст.). У межах цих двох періодів іспанської мови у синтаксичній системі спостерігаються складні процеси розвитку. Так, у літературних пам'ятках стародавньоіспанського періоду продовжується синтаксичне калькування латинської фрази, що складає основу для архаїчної синтаксичної моделі у XII ст. Натомість вже на початковому етапі середньовічного іспанського періоду відроджується паратактичний поліном, поява якого датується ще в іспанській мові X ст. Модифікацію та прискорений розвиток цієї синтаксичної категорії спричинено мовними контактами Іспанії зі Сходом. Проте становлення паратактичного поліному відбувалося за

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

**Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva]** (Українською)

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

внутрішніми іспаномовними законами та охоплювало досить великий часовий проміжок. Іспанський паратактичний поліном набуває своїх специфічних особливостей. Це структурно ускладнений та семантично перевантажений тип арабської моделі складного речення, який не завжди слугував меті висловити додаткову інформацію. Середньовічний паратактичний поліном являв собою своєрідний ланцюг простих та підрядних речень, які сполучалися між собою десемантизованою скріпою *et (e)*. Найбільш показовим для досягнення мети об'єднати в одному реченні максимум змістів є приклади паратактичних поліномів, ужитих у перекладах з арабської іспанською у творі “Каліла і Димна”, де, наприклад, на 250 паратактичних поліномів припадає одне просте речення. Цікавим фактом є те, що іспанські перекладачі не відходили від структури синтаксичних арабських моделей. Це, у решті решт, перетворилося на обов'язковий прийом при написанні прозаїчних, хронологічних, юридичних, історичних тощо іспаномовних творів. Таким чином, було штучно створено в іспанській мові арабізовані моделі речення, в яких вживається синтаксичне перенасичення та дублювання універсального сполучника *que ... que*, десемантизація сурядного сполучника *et (e)*, а також семантична значущість синтаксичних відношень як у складнопідрядних, так і у простих реченнях зменшується, не зважаючи на зростання загального тла інформативності висловлення за рахунок нагромадження різноманітних змістів.

У той самий час у надрах середньовічної іспанської мови зароджується якісно нова модель речення на позначення різноманітних підрядних схем логіко-семантичних відношень. Ці речення почали будуватися у перспективі самостійного та незалежного формування внаслідок відходу від тенденції до арабізації та переходу до тенденції іспанізації, або латинізації, у XIV-XV ст. ст. У синтаксичній системі іспанської мови відбулася відмова від паратактичного поліному на користь гіпотактичного. Тим не менше, паратактичний поліном не припинив свого існування, а навпаки, він

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

продовжує розбудовуватися, удосконалюватися, модернізуватися, утворюючи нові моделі побудови.

*Перехід до гіпотактичного поліному.* У XVI ст. іспанська, тобто кастильська, мова широко розповсюдилася на території Іберійського півострова, отримуючи загальнонаціональне визнання. Вона перетворюється на єдиний та важливий засіб спілкування у політиці, адміністрації, релігії, науки, літератури. Останній період у розвитку іспанської мови створюється шляхом свідомого впливу на мову письменників та вчених Іспанії, які у XVII ст. відшліфували та унормували [11, с. 3] мову літератури свого часу. Розповсюдження вже очищеної мови виявилось наслідком суспільно-політичних умов життя країни. Важливою тенденцією подальшого розвитку мови стало закріплення її внутрішньої єдності, унормування на всіх мовних рівнях, перебудова системи, де провідна роль відводиться синтаксичній системі. Цьому сприяло подальше наближення літературної мови до розмовної. Нормалізація у структурі складного речення припадає на XVI – початок XVII ст., коли відбулися як диференціація логіко-змістових відношень підрядних речень, так і позиційна стабілізація підрядної частини та остаточна кореляція модально-часових форм предикатів. На цей час складнопідрядне речення виявилось найбільш прагматичним засобом досягнення мети комунікації, що дозволило йому стати базою для формування нового типу поліному – гіпотактичного, в якому деталізовані практично всі існуючі у реальному світі та у логіці відношення. Чисельне зростання гіпотактичного поліному спостерігається наприкінці ранньомовіспанського періоду розвитку мови. Так, у творах Кальдерона ми зафіксували 68 % уживань гіпотактичних поліномів порівняно з іншими синтаксичними конструкціями, хоча у творах М. Сервантеса де Сааведри гіпотактичні поліноми (до 40 %) у деякій мірі поступаються як паратактичним, так і асиндетичним, що свідчить про виключну майстерність, неповторну авторську манеру та талант видатного письменника Іспанії. Проте у творах М. Сервантеса де Сааведри гіпотактичні поліноми набувають нової форми та звучання завдяки вертикальному

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

**Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (Українською)**

© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemanitics>

формально-змістовому заглибленню. Така форма утвердилася у класичний період розвитку іспанської мови та зберігається до сьогодення.

Слід, на жаль, зазначити, що поряд з позитивними традиціями в іспанській мові XVII-XVIII ст. ст. спостерігаються і негативні тенденції у розвитку синтаксису речення під впливом письменників-культераністів, які запропонували штучну модель речення, яка виявилася незрозумілою для широких верств населення, що призвело до ускладнення цієї моделі, до її перевантаження зайвими синтаксичними зворотами та запозиченими словами. У реальному житті ці конструкції виявилися безперечним гальмом на шляху до розвитку та удосконаленню іспанської мови, через що вони припинили своє існування вже у XIX ст.

**Висновки.**

Гіпотактичні поліноми, які почали з'являтися в іспанській мові в іберо-романський період, здатні породжуватися за різноманітними схемами глибинних ланцюжків підрядних речень, що дає змогу розширити об'єм денотативної та сигніфікативної інформації у реченні. Між компонентами гіпотактичного поліному існує чітко диференційовані типи синтаксичного підрядного зв'язку послідовності, паралельності, однорідності, неоднорідності, які можуть варіюватися та комбінуватися між собою. Дослідження довело, що структура речення в іспанській мові еволюціонує та проходить у своєму розвитку три основні етапи від пролатинської моделі у долітературний період, через паратактичний поліном у донаціональний період і до моделі гіпотактичного поліному у ранньомовіспанський та класичний періоди.

**Перспективи дослідження.**

Перспективою подальшого дослідження може стати аналіз структурної конфігурації поліному в іспаномовному тексті XVIII – початку XXI ст. ст., оскільки розбудова речення інтенсивно продовжується, що стимулює постійне виникнення нових моделей та комбінувань речень.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology  
[Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])

Language of Spain: from Pre-Literary Period to National Period [Aktual'ni pytannja porivnjal'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva] (in Ukrainian)

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ  
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

## ЛІТЕРАТУРА

1. Мойсієнко, А. Синтаксичні відношення, [www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiir.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiir.pdf).
2. Загнітко, А. П. Синтаксис української мови. Просте ускладнене речення, [digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.giglib/128804/Books\\_2012\\_2019\\_018-2013-1\\_14.pdf](http://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.giglib/128804/Books_2012_2019_018-2013-1_14.pdf).
3. Труш, О. «Довжина та глибина складнопідрядних багатокomпонентних речень у науковому мовленні.» Вісник Львівського університету імені Івана Франка (2016), [www.irbis-nbuv.gov.ua](http://www.irbis-nbuv.gov.ua).
4. [uk.wikipedia.org>wiki>Ево](http://uk.wikipedia.org>wiki>Ево).
5. Коваль, Л. Еволюція вивчення односкладного речення в українському мовознавстві, [library.vspu.net](http://library.vspu.net).
6. Короленко, И. А. «Структура испанского предложения в художественной и научной литературе XVIII – XX вв.» Структура и объем предложения и словосочетания в индоевропейских языках, под ред. В. Г. Адмони (Москва, 1981).
7. Вихованець, І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови (Київ, Наукова думка, 1992), 224.
8. Сучасна українська мова, за ред. О. Д. Пономаріва (Київ, Либідь, 2001), 365.
9. Кулик, О. Д. Еволюція досліджень поліпредикативних речень у лінгвістиці, [www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis\\_nbuv>cgiirbis\\_64>N](http://www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_64>N).
10. Корнієць, А. Шляхи формування складного речення, [oldconf.neasmo.org.ua>node](http://oldconf.neasmo.org.ua>node).
11. Реферовская, Е. А. Формирование романских литературных языков. Французский язык (Ленинград, 1980).

## REFERENCES

1. Moisienko, A. Syntactic relations, [www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiir.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiir.pdf).
2. Zagnitko, A. P. Syntax of the Ukrainian language. Simple complicated sentence, [digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.giglib/128804/Books\\_2012\\_2019\\_018-2013-1\\_14.pdf](http://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.giglib/128804/Books_2012_2019_018-2013-1_14.pdf).
3. Trush, O. «Length and depth of complex multicomponent sentences in scientific speech.» Dulletin of the Ivan Franko University of Lviv (2016), [www.irbis-nbuv.gov.ua](http://www.irbis-nbuv.gov.ua).
4. [uk.wikipedia.org>wiki>Ево](http://uk.wikipedia.org>wiki>Ево).
5. Koval, L. Evolution of the study of simple sentences in Ukrainian linguistics, [library.vspu.net](http://library.vspu.net).
6. Korolenko, I. A. «The structure of the Spanish sentence in the fiction and scientific literature of the XIX-XX centuries.» The structure and scope of sentences and phrases in Indo-European languages, ed. V. G. Admoni (Moscow, 1981).
7. Vyhovanets, I. R. Essays on the functional syntax of the Ukrainian language (Kyiv, Naukova dumka, 1992), 224.
8. Modern Ukrainian language, ed. J. D. Ponomariv (Kyiv, Lybid, 2001), 365.
9. Kulik, O. D. Evolution of research of polypredicative sentences in linguistics, [www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis\\_nbuv>cgiirbis\\_64>N](http://www.irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_64>N).
10. Korniets, A. Ways of forming a complex sentence, [oldconf.neasmo.org.ua>node](http://oldconf.neasmo.org.ua>node).
11. Referovskaya, Ye. A. Formation of Romance literary languages. French language (Leningrad, 1980).

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства  
[Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i typologichnogo movoznavstva])Мова Іспанії: від долітературного періоду до національного [Aktual'ni pytannja porivnjaj'no-istorychnogo i  
typologichnogo movoznavstva] (Українською)© Корбозерова Н. М. [Korbozerova N. M.], [ninakor@ukr.net](mailto:ninakor@ukr.net)